

«Καλύτερα αφελείς παρά αφανείς»

– Για να μη μας πουν πως δεν ακούσαμε τη φωνή της φρόνησης που έρχεται από την αντίπερα όχθη.

– Για να μη μας πουν πως χάσαμε τ' αυτιά μας πίσω από τους παχείς τοίχους ενός στείρου εθνικισμού και μιας ολέθριας αλαζονίας.

– Για να μην αφήσουμε καμιά αμφιβολία σε κανέναν, πως και ακούμε και συζητάμε και ελπίζουμε για τη ζωή.

– Για να διαδηλώσουμε πως θ' αγωνιστούμε για την ειρήνη και όταν ακόμη ο πόλεμος μας απειλεί από παντού.

ΔΙΑΔΙΔΟΥΜΕ τα λόγια της διπλωματικής γλώσσας και της πολιτικής πρόθεσης του Τούρκου Πρωθυπουργού, με την ελπίδα πως οι άνθρωποι του πνεύματος, του πολιτισμού και της τέχνης, καθώς και όλοι οι άνθρωποι της δουλειάς και του μόχθου και από τις δύο όχθες του Αιγαίου, γρήγορα θ' απαιτήσουν από τους ταγούς και τους επιτελείς τους, να γίνουν τα λόγια πράξεις και η πρόθεση κατάφαση, για την ειρήνη και την προκοπή όλων των λαών της Βαλκανικής και του κόσμου.

Από τη Διεύθυνση

«Είμαστε έτοιμοι... Ελάτε»

» Τα έθνη μας, οι σχέσεις μας, δεν πρέπει να βασίζονται στην εχθρότητα. Θα πρέπει να βασίζονται στη φιλία. Έχουμε προβλήματα επειδή είμαστε γείτονες. Γιατί δεν έχουμε προβλήματα με τη Χιλή ή με το Περού; Επειδή δεν είναι γείτονές μας. Πιστεύω ότι τα τελευταία 30-35 χρόνια μάθαμε πως αν ζούμε μ' αυτά τα προβλήματα, τότε η αντιμετώπιση των θεμάτων σε εχθρικό κλίμα δεν προσφέρει τίποτα. Τώρα, τι είναι καινούργιο; Πρώτον ας προσπαθήσουμε να τα αντιμετωπίσουμε από φιλική βάση. Αν μπορέσουμε αν φθάσουμε κάπου,

έχει καλώς. Διαφορετικά, τι να κάνουμε; Η εχθρότητα δεν προσφέρει καμιά πιθανότητα εμπιστοσύνης. Δεύτερον, δεν αναμιγνύουμε τα προβλήματά μας με την εσωτερική πολιτική. Ουδέποτε τα εκμεταλλευτήκαμε, είτε εγώ είτε τα άλλα κόμματα ως κάποιο βαθμό. Εξάλλου, δεν τα δημιουργήσαμε εμείς τα προβλήματα, τα βρήκαμε. Τι θα πρέπει να κάνουμε. Ας προσπαθήσουμε να τα λύσουμε και βλέπουμε. Άλλωστε δεν είμαστε μόνο γείτονες, είμαστε σύμμαχοι. Γιατί τότε θα πρέπει να θλάπτουμε ο ένας τον άλλο. Δεν υπάρχει λόγος να απειλεί ο ένας τον άλλο.

» Δε ζητάμε τίποτα από την Ελλάδα. Όλες οι προσπάθειές μας κατευθύνονται όχι στη δημιουργία δυσκολιών στην Ελλάδα, αλλά να έχει οφέλη η χώρα μας.

» Γιατί το Κυπριακό θα πρέπει να είναι πρόβλημα μεταξύ των δύο χωρών μας; Το Κυπριακό είναι ξεχωριστό πρόβλημα. Μάλιστα και σ' αυτό άλλαξε η στάση μας.

Στο νησί ζουν δυο λαοί –Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι– που είναι εντελώς χωρισμένοι. Δεν νομίζω ότι πρωτίστως είναι πρόβλημα μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας. Το πρόβλημα είναι, οι λαοί που ζούνε στο νησί να ζούνε μαζί ειρηνικά. Αυτό που μας ενδιαφέρει, είναι να είμαστε βέβαιοι ότι ζουν ειρηνικά, ότι ζουν μαζί, ότι δεν θλάπτουν ο ένας τον άλλον.

Αυτό πρέπει να κάνουν και οι δυο χώρες μας. Κατόπιν θα πρέπει να υποστηρίξουμε τις προσπάθειες των δύο λαών να βρουν μια λύση, μια ειρηνική πολιτική λύση. Τώρα πλησιάζουν σε μια πολιτική λύση. Δεν ξέρω όμως πότε θα υπάρξει συμφωνία.

» Να σας πω τι πρόκειται να κάνουμε. Υπάρχουν δύο δρόμοι. Ή θα καυγαδίζεις όλο τον καιρό ή θα πρέπει να δεχθούμε τη συνεργασία, που υφίσταται σήμερα. Την οικονομική ανάπτυξη όλων των λαών. Κατόπιν θα προσπαθήσουμε να λύσουμε τα προβλήματα, αν υπάρχουν, με ειρηνικά μέσα. Αν έχουμε σχέσεις καλής γειτονίας και συνεργασίας, η συμφωνία είναι πιο εύκολη σ' αυτά τα θέματα.

» Δεν πιέζουμε κανένα. Αν δεν θέλετε να υπογράψετε (το σύμφωνο φιλίας) εντάξει. Απλώς θα πρέπει να αποφασίσετε στην Ελλάδα ένα πράγμα. Αν είσθε πρόθυμοι να ζήσετε με την Τουρκία ειρηνικά, σε μια ειρηνική περιοχή και ειρηνικά με τους γείτονές σας και κυρίως με την Τουρκία. Και όπως είπα: Εντάξει, ας προσπαθήσουμε να διευθετήσουμε αυτά τα προβλήματα. Αλλά ίσως κάνουμε 20 χρόνια να τα διευθετή-

σουμε. Μέχρι να τα λύσουμε όμως δεν πρόκειται να έχουμε καλές σχέσεις.

Ίσως πάντως μέχρι να λύσουμε αυτά τα προβλήματα να έχουμε και άλλες ευκαιρίες.

Είμαστε πρόθυμοι να ζήσουμε, να δουλέψουμε, να συνεργαστούμε μαζί σας. Είμαστε πρόθυμοι να διευθετήσουμε τα προβλήματά μας ειρηνικά. Αν υπάρχουν προβλήματα, δεν θα πρέπει να είναι εμπόδιο για τις άλλες κοινές δραστηριότητές μας.

» Το μέλλον δίνει νέες ευκαιρίες. Αν μπορείτε να δείτε αυτές τις ευκαιρίες και ταυτόχρονα να ζήσουμε μ' αυτά τα προβλήματα, με τον καιρό θα διευθετηθούν, χρησιμοποιώντας και άλλες ευκαιρίες προς όφελος των δύο χωρών.

Καμιά χώρα δε διευθετεί εύκολα τα προβλήματά της. Χρειάζεται χρόνος. Και στο μεταξύ μπορούμε να συνεργαστούμε, στον τουρισμό, στον οικονομικό, εμπορικό, πολιτιστικό και κοινωνικό τομέα. Έτσι οι Έλληνες θα μπορούν να έρχονται στη Σμύρνη, στην Κωνσταντινούπολη, στην Ανατολή και οι Τούρκοι να έρχονται στη χώρα σας. Ας προσπαθήσουμε μ' αυτό τον τρόπο.

Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ

Πρωθυπουργός της Τουρκίας

(Απόσπασμα από συνέντευξη στο Μιχάλη Μαρώνη, «Ελευθεροτυπία»,
1 Ιουνίου 1992)

